

Tuomas Ojanen
21.11.2025

Eduskunnan perustuslakivaliokunnalle

LA 22/2025 vp Lakialoite laiksi eduskunnan turvatoimista

Pääasiallinen sisältö

Aloitteessa ehdotetaan säädettäväksi uusi laki eduskunnan turvatoimista. Sillä on tarkoitus korvata turvatoimista eduskunnassa annettu voimassa oleva laki, joka tuli voimaan 1.9.2008.

Aloitteessa ehdotetaan tarkistettavaksi sääntelyä muun muassa turvatoimilain alueellisesta ja henkilöllisestä soveltamisalasta, henkilöntarkastuksen tekemisen sallituista tavoista, posti- ja muun lähetyksen tarkastamisesta, henkilön poistamisesta turvatoimialueelta, teknisestä valvonnasta ja voimankäyttövälineistä. Ehdotus sisältää uusia säännöksiä miehittämättömän ilma-aluksen kulkuun puuttumisesta ja henkilösuojaustehtävästä.

Aloitteen jaksossa 9 (s. 30-32) on tarkasteltu ehdotetun sääntelyn soveltamisalaa, ilma-aluksen kulkuun puuttumista ja henkilösuojaustehtävästä ottaen huomioon merkityksellistä perustuslakivaliokunnan lausunto- ja mietintökäytäntöä. Aloitteessa katsotaan, että lakiehdotus voidaan käsitellä tavallisen lain säätämisyksessä. Ottaen erityisesti huomioon sääntelyn kohdistuminen eduskunnan toimintaan aloitteen mukaan on kuitenkin suotavaa, että lakialoite saatetaan perustuslakivaliokunnan käsiteltäväksi.

Arvio

Ehdotettava laki sisältää monelta osin voimassa olevaa lakia vastaavaa sääntelyä, joka on säädetty perustuslakivaliokunnan myötävaikutuksella (PeVM 3/2008 vp).

Lakiehdotus sisältää kuitenkin uusia säännöksiä miehittämättömän ilma-aluksen kulkuun puuttumisesta, henkilösuojaustehtävästä, tilapäisen turvatoimialueen perustamisesta ja perustamisen edellytyksistä sekä teknisestä valvonnasta ja erityisten turvatilojen valvonnasta.

Nähdäkseni eduskunnan turvatoimia koskevan sääntelyn uudistamista aloitteessa ehdotetulla tavalla voidaan yleisesti ottaen pitää perusteltuna ja kannatettavana. Eduskunnan asema ylimpänä valtioelimenä sekä toiminnan erityisluonne puoltavat ehdotettavan lain säätämistä, ja eduskunnan täysistunto- ja valiokuntatyön turvaaminen edellyttää varautumista ja toimintavalmiutta ilman mitään konkreettista uhkaa. Selvää myös on, että turvallisuusympäristö on merkittävästi muuttunut sitten voimassa olevan lain säätämisen, ja että eduskunnan turvatoimisääntelyä on siksi aiheellista uudistaa vastaamaan nykytarpeita

eduskunnan toiminnan suojaamiseksi ja siellä olevien turvallisuudesta huolehtimiseksi.

Ehdotettava sääntely on sinällään merkityksellistä useiden perustuslain säännösten kannalta, kuten aloitteen säätämisyjärjestysjaksosta hyvin ilmenee. Ehdotettavan turvatoimia koskevan toimivaltasääntelyn, johon voi osaksi sisältyä myös voimankäyttöä tarkoittavia toimivaltuuksia, arvioinnissa on yhtenä lähtökohtana huomioitava, että lakiehdotus on vain tarpeelliset turvatoimet mahdollistava ilman, että lakiehdotus velvoittaisi turvatoimien järjestämiseen.

Lakiehdotusta sovellettaisiin sen 1 §:ssä määritellyllä turvatoimialueella, joka kattaa eduskunnan kiinteistöt ja eduskunnan hallinnassa olevat muut tilat sekä niiden välittömän läheisyyden. Koska eduskunta kuitenkin järjestää ajoittain tilaisuuksia myös nykyisen turvatoimialueen ulkopuolella, tällaisiin tilaisuuksiin osallistuvien turvallisuudesta huolehtimiseksi lain alueellista soveltamisalaa ehdotetaan laajennettavaksi niin, että sitä voidaan tarvittavilta osin soveltaa myös eduskunnan tilapäisessä käytössä olevia tiloissa ja niiden välittömässä läheisyydessä. Nähdäkseni tällaista alueellisen soveltamisalan laajennusta voidaan pitää hyväksyttävänä ja perusteltuna aloitteesta ilmenevistä syistä.

Lakiehdotusta ei voimassa olevan lain tapaan sovelleta kansanedustajiin. Tämä on sopusuhteissa sen kanssa, ettei kansanedustajaa saa perustuslain 30 §:n 1 momentin mukaan estää hoitamasta edustajantointaan (ks. myös PeVM 3/2008 vp, s. 3). Selvää myös on, ettei ehdotettavaa lakia sovelleta tasavallan presidenttiin, ministeriä, joka ei ole kansanedustaja, eduskunnan oikeusasiamieheen ja valtioneuvoston oikeuskansleriin, joilla perustuslain 48 §:n mukaan on läsnäolo-oikeus täysistunnossa. Lakiin ehdotetaan kuitenkin otettavaksi uusia säännöksiä teknisestä valvonnasta ja erityisten turvatilojen valvonnasta, eikä kansanedustajia ja muita edellä mainittuja henkilöitä voida sulkea näiden säännösten soveltamisalan ulkopuolelle. Nähdäkseni tällaista uutta sääntelyä voidaan kuitenkin pitää hyväksyttävänä ja perusteltuna aloitteesta ilmenevistä syistä. (ks. s. 21-22). Se, että ääntä ja kuvaa tallentavan teknisen laitteen käyttöön perustuvassa valvonnassa noudatetaan, mitä yksityisyyden suojasta työelämästä annetun lain (759/2004) 16 ja 17 §:ssä säädetään kameravalvonnasta (ks. s. 22), on nähdäkseni asianmukaista, vaikkei lakia yksityisyyden suojasta työelämästä aikanaan säädettäessä lakia olekaan ajateltu sovellettavaksi myös kansanedustajiin ja muihin edellä mainittuihin henkilöihin liittyvissä asiayhteyksissä.

Laissa ehdotetaan päivitettäväksi säännöksiä turvahenkilön yleisistä voimankäyttövaltuuksista ja voimankäyttövälineistä. Henkilösuojaustehtävän erityisen luonteen takia ehdotetaan, että tällaiseen tehtävään määrätyn voimankäyttövälineisiin voi tehtävää hoidettaessa kuulua myös ampuma-ase. Tähän liittyen lakiin ehdotetaan otettaviksi säännökset ampuma-aseen käytöstä. Pidän tältäkin osin ehdotettavaa sääntelyä hyväksyttävänä ja perusteltuna aloitteesta ilmenevistä syistä. Nähdäkseni lakiehdotuksessa (ks. 18 §, 19.3 § ja 20 §) on riittävän täsmällisesti ja oikeasuhtaisesti säännelty ampuma-aseen kantamisen ja käytön edellytyksistä.

Kaikkiaan voidaan mielestäni olennaisessa yhtyä aloitteen säätämisjärjestysperusteluissa ja muuallakin esitettyihin käsityksiin ehdotetun sääntelyn suhteesta perustuslakiin, enkä pidä tarpeellisena enemmästi arvioida lakiehdotusta, vaikka lakiehdotus on eduskuntaa ja valtiopäivätoimintaa koskevana periaatteellisesti valtiosääntöisesti merkittävä.